

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

Всі вище наведені мотиви опрокинула Старшина розв'язаного Товариства фактами. І так у відповіді на заміти сказано, що товариство має візиреве вишколених членів у пожежництві і брало участь у ратушній акції при пожежах не тільки у себе, але також у сусідніх місцевостях. Дня 19. травня м. р. в піану віч пожежний стаг членів товариства під проводом голови і начальника разом в числі 30 люда віч ратушкову акцію при вогні в Губичах і дістав подяку від місцевого громадського уряду та відповідну посылку. Дня 27. листопада м. р. цілий стаг пожежний членів товариства брав участь при ратушкы в часі пожежі у Губичах і віддавсь під прикази інструктора фахової пожежної сторожі від Добромилів п. Івана Гартмана, котрий зложив подяку і признання до рук голови товариства за повне посаяти і віднаги ратушани та зазначая, що навіть не сподіявсь, що члени товариства „Сокіл“ так справно аншколені в пожежництві. Взагалі товариство не забавило ніякої нагоди, щоб вести привинанні пожежні справи, що аншоувано кожної неділі і свята на громадським пасовиську і це можуть ствердити всі присутні громадяни місцевости, а також місцеві поліцей, що стало при таких вправах асестували. Відносно закупи приладів, то тільки завдяки старикам товариства, а зокрема його голови Михайла Бензара, направлено всі пожежні прилади громаді, які були не до вжитку, голова подбав про справлення 20 метрів струвеного вузла і справлення двоох бочкокозовів. Сидячить це про візиреве внавішування кожного сілського пожежного воготівки, яке має

аві сивавки і два бочковози, крім усіх потрібних дрібних приладів як драбини, гаків і т. п.

Відносно останнього закладу, немов би товариство не брало участі в рятуночій акції при пожежі дня 1. квітня в забудованих Анни Мальговської і Катерини Бац, то ці факти не відповідають дійсності. Бо в дійсності не лише всі члени товариства були при рятунок і доложили всіх зусиль до зальокалізування пожежі, так, що вона не поширилася на ціле село, але вогонь погашено, звки ще прибула сивавка з Добромиля. Таким чином сивавка з Добромиля не була зовсім чинною при вогні. Не лише пожежна сторожа з Добромиля, але також командант поліції складала голові товариства признання за цю вмілу рятуночю акцію підчас пожежі, яка була в місці найгустіше розселених забудовань села, роззуміється, покритих соломом.

Факти, вище наведені, говорять самі за себе і не вимагають коментарів. Бачимо плянове додання здорового відруху нашого села на післявоєнну моральну гниль, відруху в формі зорганізованої громадської праці. Не сумніваємося, що фактами цими зацікавиться Українська Парламентарна Репрезентація.

3 міжнародного жіночого конгресу в Берліні.

Промова української делегатки.

Підчас світового конгресу союзів жіночої рівноправності в Берліні відбулося кілька величезних віч у саях берлінського парламенту. Публіки було так багато, що сая засідань парламенту не могла її вмістити й тому уряджено паралельні віча в інших саях. На цих вічах виступали — як це ми вже повідомляли — з промовами різні визначні провідниці жіночого руху. Виступила тут з промовою також делегатка „Союзу Українок“, п. Мілена Рудницька. Про враження, яке зробила її промова, „Дайтеся Азгемайне Цайтунг“ пише: „Бурхливє одобрєння викликали виводи українки, Мілєни Рудницької, посолки до польського союму“; а „Фоссіє Цтг.“ пише: „...публика величезним одобрєнням дякувала цій бесідниці“.

Далі подаємо на основі офіційного спровадження конгресу зміст цієї промови п. Рудницької, яку вона виголосила на вечірніх зборах світових парламентаристок 18. червня.

„До цінних виводів моїх передбесідниць я дозволю собі, як парламентарна представниця українського народу в польському союмі, додати кілька скромних думок про політичну працю жінок та про дотеперішні висліди цієї праці.

Спершу хочу пригадати, що висліди залежать від умов праці. А що торкається умов політичної праці, то треба ствердити, що існує вс-

линка й основна різниця між життям жінки, яка належить до державної нації, й тої, яка належить до народу, що не має власної національної держави.

Бо коли в державній нації головне завдання жінки, як горожанки, лежить у скріпленні своєї культурного впливу в громадянському житті, то завдання жінки недержавної нації далеко складніше. Вона має не тільки вести ту саму боротьбу, як жінки державних націй, серед своєї власної суспільності, але мусить також боротися за права своєї нації, які рівночасно є також правами жінки. Жінка й весь жіночий рух народу, спиненого у своїй свободі відомою розвинутою, переживає глибоку трагіку. Неприродне насильство над організмом живого народу жінки зі своїм материнським інстинктом відчуває далеко болючіше, ніж муштина, бо вона знає, що тут йде мова про долю й будучність нації — її дітей.

Візьмим для прикладу дуже важну діялку публічного життя — шкільництво. Тоді, як у кожній державній нації жінка зі спокійною свідомістю може довірити дітей школі, бо там діти виховуються матерньою мовою в душі свого народу, жінка недержавної нації мусить часто бачити, як її діти наслідком науки в школі чужою мовою і виховання в чужій культурі та традиції, відчужуються не лише від свого власного народу, але також від власної матері. Ціаком зрозуміло, що такі своєрідні життєві умовини знаходять відгомін не лише в душі окремої жінки, але особливо також у відповідальній діяльності парламентарних заступниць такого народу. Бо першим завданням представниць, що працює серед таких обставин, є оборона примітивних національних прав свого народу, які рівночасно в цьому випадку є правами жінки в найвищому розумінні слова — це значить, правами матері своєї дитини, щоби забезпечити їй рідну мову і тим удержати для власного народу.

Було би задвог наводити крім цього прикладу ще далішні з інших діянок суспільного життя, щоби довести, що для політичної діяльної жінки, яка належить до пригнобленого народу, національні права є ідентичні з жіночими правами.

Я хотіла би ще зазначити, що кожна жінка, яка бере участь у політичній боротьбі недержавної нації за її основні національні права, рівночасно бере визначну участь також у забезпеченні загально-людських добр. Бо цим способом вона дає про те, щоби також її нарід виконав ту місію, яку йому призначено в розвитку людської культури.

Я говорю тут не лише в імені й в обороні інтересів мого народу, народу, що не має можливості свободного національного розвитку, я говорю тут як представниця найбільшої недержавної нації Європи й чуюся тому солідарною з усі-

то дивитися перед себе і на боки, аби не пахати носом на окіп, або на траверзу. Зате легше можна було наважити голову на проірававлення. Тому я сидів цілий день у своїй бузі, нудував в неможливий спосіб і лише чекав нагоди, щоби звідтам вирватися. В таких обставинах не міг я багато вимагати від людей, був здоволений, коли стояли варту і то у воді. Найкраще малася чета на лівому крилі. Там було багато сухих, ший час не загинула до мене навіть собака. Сидів цілий день в амляці приготуванням на те, що або здохну в нудів, або яксь милосердя, а добре направлена граната рознесе на чотири вітри піду буду разом зі мною, моїм хлопцем і телефоністом.

Часом бували погодні дні, зате майже постійно гуляли сильні вітри. Коли сонце світило, випадав я зі своєї нори, сідав на лопі і грівся до сонця.

Одні дини надлетів зі сторони Вілхінци наш літак. Перелетів обі ліній та зачав спокійно манджати у ворожому запліду. Бахталі по ньому батерії, тришали крики й кулемети. Перелетів за Потуроти і звернувся до Лисоні. Тут трапилось йому прикийр випадок. Мабуть гізлаві зі шпальєлі вілірвала одно крило маховника. Друге крило почало скажено вертїтис, а як апарат швом під вітер, тому станув майже в місці. Батерії бігли як у перухому цілі і дивним дивом не могли його похитити. В певному моменті вдалось підготувати звернути апарат, який зачав в спіралях спускати на землю, кермується рівночасно на луку, що протягалась по обох боках ріки. Цілий час не вгадала стрілянина. В хвили, коли літак перелітав над моїм відтинком, зачала на нас спатис така маса заліва, що ми мусили мерщій товатис, аби не дістати непотрібно по голові. Врешті апарат осів, а владисто зарився колесами в мнгу землю, далеко поза нами, двоє людей обсади вискочили і пігнали до дороги, липаючи апарат на поталу гарматчикам. Остаточню якийсь стріл влучив, бухнула подумів і з апарату не остало ніщо.

З кінцем листопада дістав я від кур'яного повідомлення, що вночі цілий кур'єр відходить до Бережан. Цю вістку повитали ми в небудову радістю. Шлях допоходив ішли приготування до

Дуже цінна книжка

яка перечислюється

2-1

СПОГАДИ Е. ЧИКАЛЕНКА

I, II, III, часть 3-я. — з перекладом в 3-й. до пабукти в Адміністрації „ДІЛА“ Львів, Рінок 4. 10.

ма жінками та матерями, що знаходяться в тому самому становищі, як ми, українські жінки.

А що я тепер перебуваю в Берліні й користаю з гостинності цього чудового міста, то я в першій мірі думаю про тяжке становище численних німецьких матерей, які живуть як національні меншості в чужих державах.

Тому я апелую іменем усіх цих нещасливих жінок до вас, сестри, до вас, товаришки, з ріжних парламентів світу, що як політичні діячки берете участь в творенні історії й співвідповідаєте за неї, щоби ви, відповідно до гасла нашого нессвітнього союзу — „жінка, справедливості і свободи“ — доложили аусль, щоби не гасло нарешті стало дійсністю також для пригноблених та недержавних націй“.

Політична комедія.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 21. червня 1929.

Політичною комедією назвав Бернад Шон нову свою пєсу „Великий крам“ (а радше мизу „крамничку“ — буквально „Візок з абуками“), яку грають тепер на одній із провідних варшавських сцен. Якто, спитаєте, чи не діється уже в Польщі та зокрема її столиці нічого, що давало б цікавішу тему для допису до українського часопису, як лише театральна пєса, та й то чужомовного драматурга?

Що правда, то дійсно на пазмір цікавих подій у польському суспільно-політичному житті в останніх місяцях наркати не можна, хоч і не можна теж ствердити, аби життя не стало зовсім нецікаве. Навпаки, життя у Польщі починає приймати навіть дуже цікаві форми, коли вже один із авторитетних і відповідальних його керівників, голова урядового парламентарного кабету, обмірковує на прийлюдних зборах дилему: що краще: чи поодиноким послам кости поломати (як же, так і сказано: кости поломати!), чи куземати на вулицю виводити? (Промова подк. пос. Славека на зборах у Лодзі 18. ч. м.) А проте не сід і театральному пєсою, як темою для політичного допису, помітувати, коли та пєса попала на дошку варшавської сцени миттючю заадляки своєї — політичній тенденції, виключно заадляки цікавості, яка крється у факті, що англійську пєсу такого змісту, грають на польській сцені, при дивній ситуації Англії і Польщі.

вдмарну. Чекали ввечера, аби відійти. Нарешті дамо прилаш. По одній пересуваються чети на ліно, а звідтам вже справжніми ровами маємо зайти на старе місце в ярі. Я липов останній а-ністемі і чурю. Кілька разів лави я тою прокладкою калачкою і все лихо мене минало. Того ввечера мусів я одначе заплатити. В найпоганішому місці, де була мабуть найбільша яма і похованува і апа в воду. Влаш лише до пояса, бо вкопався в дошку. Мене витягнули. Діашли до сухого місця чуря отигнув мені чоботи, які я зараз опиті наві і пішов далі. Сотня пішла, бо не можна було чату галти. А я як пішов, так і лави цілу ніч жоркий до пояса. Прийшли до Бережан, а там ченз нас вже новий приказ: маємо перейти до ліса на Динки Лаваш і там сакватеруватис як реорна за турецькою лавіацією.

„Кріси на плечі! Чіпками марші!“

Пішли вулицями, якимись дорогами, під горби, анова в горбі. Діашли до ліса. Темно, нічого не видно, що хвиля-пале хтось носом на дель і клево. Дорогою пти не можна, бо страшенно бозото. Олин поручники, хлоп як смерека, пустився дорогою. По кількох кроках упав у якусь багню до коліна. Пробув витягнути одну ногу — чур, чобіт остає в бозоті. Не бозото думаючи, як ось обі руки в бозото, хапав пальцями за вуха чобіт. Витягнув одну ногу, випав і анова у бозото, описав зробив те саме з другою ногою і повтаря цю примему прощедуру, серед сміхів і проклятів, так довго, доки не катрив на сухе місце. Цілий нісмакований як поросл, пошентався вже дельце разом з нами лісом. Ліали ми чарю якісь дротані оторожі з „дєсанських лавіа“ — і врешті ситанком дісталися на місце. Понадали, де хто стояв, але зараз посахнувалися декотрі ноги! Класти. Тоді, при приморювку, роздигнувся я до сорочки і хлопечь зачав сунити мої річи. І що ми скажемо? Цілу ніч ходив мокрий до пояса, думаю, що тепер хіба вже захорю й піду до лічинь... Де там! Навіть нежити не дістав. Присохло як до собаці...

М. БРИЛИНСЬКИЙ.

ЛИСОНЯ.

(Спомини.)

(Довіщення.)

Якось у половині листопада змінилась я сотню, яка займала відтинки від ріки на схід. Можна не було зробити лише цілим вечером, коли було вже цілком темно. Відтинки був поганіший. Копати не було можна, бо в глибині першого рискала підходила вже вода, тому окопи були дуже нуждені і на ділі їх не було і цілою охороною був вал з нахиланої землі. Побудовані були також з землі траверси, але все те не давало достаточної охорони, бо добре вимірена граната рознесла нероз цілий кавалок окопу і залічила людей. Ціле шастя, що гранати рідко трапляли в окіп, а ще рідше вибухали, а коли вже вибухали то виносили вгору цілі стовпи бєлєта й фонтани брудної води.

Моя землянка, паляраца зі всіх, це був нужденний хлів, в якому собака не хотілаб мешкати, лєвєличка, нисєничка, так що стояти не було можна і цюпа води. У воді лежав намінь і пєгла, а на них поміст а дошок. На ліво й на право від моєї землянки не було людей тому, що цілий окіп був постійно під водою, а стояли лише стійки. Аби вийти зі землянки і перейти в сухіше місце на ліво, треба було пройти вузькою калачкою а дошок. Місцями були глибокі діри, вирвані гранатами, повні води.

Перейти сотню — це було ризико, однак: пєдєнь, чи вночі. Вилізти зі землянки не належало до легких завдань, бо можна було сєйчас дістати кульку. Виша частина і дах моєї „палати“ були підірвані як решето крісовими кулями. Окоповий напіс не високий і пєгубий, тому слабо боронив. При маленькій неухаї, можна було впасти в одну з ям повних води і добре скупатис, а така куля в листопаді не кєнє виходить на азововлі. Вночі треба уважати на ноги, коїм то-

Коротко: Бернард Шов у немилосердний спосіб (як це лише В. Шов уміє) висміює демократію, парламент і соціалістичні міністри та особливо ласково оточує особу... короля, єдину (у полі) розумну, милу, елегантну, чемну людину. Демократичний устрій, це (виходить із пєси Шова) устрій протекціонізму й безладного партійництва, а демократичні (у даному разі — соціалістичні) міністри це маленькі демагоги, круті зявки, при чому у деяких із них хамство йде вище за християнство.

Ясно, що коли вирішує питання ліквідації останньої на земній кулі монархії (діється це в 1930 р.), переможцем виходить король, а банда соціалістичних міністрів безладно каються або — піддаються. Боротьба поміж королем і урядом на права монарха чи то введення республіки — є головним сюжетом пєси.

В річку біографії Бернарда Шова збагнути тайну його „сволюції поглядів“, які досі були теорією найбільш радикальні, а навіть такі просто „соціалістичні“. В річку дослідників творчості геніального англійського „короля парадоксів“ ствердити, чи не закінчував він може собі тепер відомо — а себе самого, жонглюючи не лише словами, але й ідеями. Судити по цьому останньому його творі, можна справді погодитися з іронічною увагою одного з варшавських рецензентів, що — мовляв — „коли так далі піде, то за кілька літ Шов стане пастором, історіософом і моралістом, який з давньою злістю прокляне Шова з минулих літ його творчості“.

Для глядачів „Великого криму“ у „Польському Театрі“ у Варшаві, все це речі другорядні, байдужі. Важке для них те, що Бернард Шов, один із найсвітліших письменників країни, в якій демократія і парламентаризм є аксіомами і неваріюючими святощами, і де саме тепер прийшов до влади соціалістичний уряд, дав себе (безумовно мимохіть) ужити як апаріяда в руках зливої політичної, протипарламентарної і протидемократичної групи у суто-політичній боротьбі з далеким Польщі! Річ у тім, що ця пєса Шова звагалі вперше побачила світ на варшавській сцені, себто тут, у Варшаві, відбулася її, так мовляв, прем'єра. Цей момент звернув на пєсу особливу увагу варшавської публіки й варшавської критики, яка тому почала розглядати „політичну комедію“ Шова не як літературний твір, а погляду його мистецької вартості, лише як свого рода політичну сенсацію, а погляду скритої в ній політичної пікантерії!

Зрештою політичної тенденції виставляння „Великого криму“ у Польщі не скривав і сам Шов. „Нас Фрас Прессе“ з 19. травня подала інтерв'ю відомого угорського драматурга Ленгеля із Шовом, в якому цей останній так пояснив причину пратрем'єри своєї пєси на польській сцені: „мій польський перекладач був найбільше настирливий, але і я, сам не знаю чому, не можу опертися пражівию, що польська атмосфера найкраще опирає прем'єри пєси“. А знову лондонський „Обсервер“ пояснив, що Шов тому рішив

свою останню пєсу виставити вперше у Польщі, бо його політичні міркування можуть налізати інші країни зружіння у Польщі, ніж у якійнебудь іншій країні. У Варшаві знову кажуть, що це занадто виважені місцеві достоянники докладає про існування такої останньої комедії Шова й висловив побажання придбати її мерії для польського сцени...

Сама пєса доволі нудна, бо довжина поодиноких дій не стоїть у ніякій пропорції до біди, більше ніж пивної анції, якої, вірніше вжити, звагалі — у театральному розумінні — нема. Майстерний діалог Шова подобає у цій пєсі радше на англошування довгих публіцистичних статей. Нема теж і великого дотепу у ній буїм-то комедії, — в усякому разі білий це дотеп, що мусить скриватися у... червоній сорочці соціалістичного міністра чи в такій ситуації, коли то прийняв король колишнім притримувало його, аби не йшов на підвечірок до королеви і коли ввенті обох аїтатів ві софи на землі (одної цієї останньої яви мабуть досить, але „Великий крим“ ніколи не найшов доступу до будь-якого театру на території Англії). Але не вважаючи на всі ці моменти парнаїська критика пройшла над ними, не зупиняючись, задивлена, як уже загалом, виключно в її політичну тенденцію. Як зразок цих „критичних“ голосів досить буде навести захоплені олівки рецензента єдиної „Газети Варшавської“: „цей монарх-ажентельмен, король Маїнус, повний вичлиності для конституції, наче би воля була його королевою, та куртуазий для народу, якому має честь парювати, цей великий лан, що чарує своїх противників полетом думки й елегантністю стилю, легко може стати у нас символом, тугю й мрією...“

Але вже рецензент „Роботніка“ (відомий польський письменник Кароль Іжиковський) пригадує, що політичні аналогії, які польському глядачеві раз-у-раз насажуються, є зовсім помилкові. І оправдливо звертає увагу, що й Шов, борючись короля перед урядом і парламентом, визначає урядові місце поруч з парламентом, а не проти парламенту. Що король не наступає, лише борониться, і не посягає на права парламенту, лише хоче зберігти за собою скромні останки свого конституційного права „вета“. Що ввенті король, уступаючи перед „ультиматумом“ уряду, і в таїм не має погрозувати, що розкеле парламент, змінить конституцію і т. д.; навпаки: найбільшого його „погрозу“, це скористати з прав рязового громадянина, заснувати власну політичну партію і добиватися нового означіння у державі шляхом мандату до парламенту та активної участі у тому самому демократично-парламентарному житті, яке буїм-то таке далаче... І тому ті, які лінні затримувати у Варшаві з захопленням руки: ось бачите — мовляв — сам Шов, „соціаліст“ Шов, бичує демократію та парламентаризм, — ті найліпші ентуїзисти всього, що лише подобає на реакцію, можуть у пєсі Шова знайти якраз найгострішу проти себе зброю...

Театральну пєсу можна назвати всіляко, на-

віть і політичною комедією. Але коли хто хоче з такої театральної комедії добувати лисоньки для політичного життя, тоді ніяк те життя можна легко наблизитися до... комедії.

І. Кедрин.

На господарському фронті.

Краєва нарада в справі співпраці Т-ва „Сільський Господар“ і нашої кооперації.

Дня 6. червня 1929 р. відбулася нарада представників Повітових Союзів Кооператива, філій „Сільського Господаря“ та краєвий централ, а саме: „Сільського Господаря“, Релігійного Союзу Українських Кооператива, „Центросоюзу“, „Ма слосоюзу“, „Народний Торговлі“, „Дністра“ і „Центробанку“.

Нарада знялася справою сучасного стану і дальшої розбудови Т-ва „Сільський Господар“ і ствердивши, що це Т-во є під сьогоднішню пору найважливішим для нашого села, рішила, що вся наша кооперативна організація мусить усіми силами підтримати стремління цієї нашої осередньої хліборобської організації.

Нарада прийняла такі постанови:

1. Нарада стверджує, що Краєве Т-во Господарське „Сільський Господар“ сповняє тепер не тільки працю становой хліборобської та сільсько-господарської організації, але є також помічним в організації сільсько-господарської кооперації, а тимсамим мусить наїти повну піддержку з наших кооперативних установах.

2. Надалі мусять „Сільський Господар“ і кооператія повести рішучу акцію для оборони „Сільського Господаря“, як єдиної української становой хліборобської і сільсько-господарської організації перед наступом чужих господарських установ й інших ворожих „Сільському Господареві“ чинників.

3. Краєве Товариство Господарське „Сільський Господар“ і кооперація мусять вести спільно працю над сільсько-господарським навчанням і будовою сільсько-господарської кооперації, а и цьому мусить кооперація бути помічною „Сільському Господареві“ відповідними фондами.

Ця допомога має бути передана в цей спосіб: а) Кооператива І-го ступня вплатають обов'язуючу вкладку до „Сільського Господаря“ із руки Повітових Союзів Кооператива за рік 1929 по 10 зол.; б) Всі кооперативи першого ступня випишуть обов'язкову часпис „Сільський Господар“, якого передплата вносить річно 12 зол.; в) Кооператив першого ступня приділять з чистих зисків або з біжучих грошей частину на працю „Сільського Господаря“, однак не менше ніж 10 зол.; г) Повітові Союзи Кооператива і краєві централі, або установи, що мають краєвий характер, вплатають окремі більш суми в порозумінні з Радою „Сільського Господаря“.

4. Релігійний Союз Українських Кооператива та Повітові Союзи Кооператива звернуть увагу

ную тайною — постанови Луцького з'їзду адинаували митрополію своєю поміркованістю і повагою; митр. Діонісія видав навіть наказ умістити у „Дух. Січ“ прихильну статтю з цього приводу. Але раптом знову виплили темні сили, які пустили сліпотно про нібито нанесену на візі особі митрополита образу. Після того не тільки завершено в друкарні прихильну статтю, але вже й ставитися тепер у вину сама ініціатива скликання з'їзду, — хоч кожному ясно, що в наш вік атеїзму, введенного за недалеким хордоном у релігію, таке живе зацікавлення народу церковним життям належало би тільки витати і всілякими способами підтримувати. А вже жалкої критики не витримували, що виборний на Луцькому з'їзді Український Церковний Комітет нібито „присвоїв собі законодавчу владу в Церкві та виробив „Основи Статуту Прав. Церкви“. А вже це була тільки проєкт, з приводу якого у комунікаті ч. 7 Укр. Церк. К-ту оповіщалося, що він — „подляється до загального відома і обговорення“ і що „після всебічного обговорення цього проєкту і внесення до нього необхідних поправок, він буде представлений до св. Синоду і Уряду Р. П. П.“ („Рідна Церква“ 1927, ч. 1). Отже в чому тут узурпація законодавчої влади, — зокрема в чому тут моя вина? Чи уложення проєкту до дискусії можна трактувати, як захоплення влади? Чи політичні проєкти не зисували, прим., росіяни („За Свободу“)? Чи подібні проєкти заітересування митр не були, навпаки, позитивним явищем у церковному житті?

Шнаво, що в „опреділенні“ св. Синода говориться, наче й для провадження своєї „протичерковної“ роботи винесли навіть до Вильна шукати там співгучної течії серед білорусів. Отже я просю би вказати: коли, з ким і як це робив, бо в дійсності це ще зброю в Вильні не було...“

Постанова св. Синоду ставити мені в вину також друк відозви (в листопаді 1928 р.) до християнського світу з закликом до скликання правосла-

вської в Польщі. Але не можу зрозуміти, яким чином нечужина (бо зразу в друкарні скарфікована) відозва незналого змісту могла бути предметом обговорення в св. Синоді та відставою українця? А коли вже мова але про П'єміст, то пригаду, що в ній, дійсно, був заклик до боротьби — але з ким? — з тими духовними особами, які для побільшення свого впливу на парохіян хуляють революції. Де це діється і де в цей спосіб „заспокоюється“ людність — відомо кожному, хто чув історію відібрання від українців української катедри спеціально для цього присланого до Володимира Істиниоруским фанатиком.

Нарешті ставиться мені в вину зібрання підписів серед громадянства за висвяченням на Волинь правлячого єпископа, з походження українця. Але, чи домагання окремого архієрея для величчя, покинутої на Божу волю, єпархії є канонічним? Мшу нагадати, що акт собору єпископів від 27. II. 1923 р. виразно підкреслює, що правлячий Волині до маленької варшавської єпархії зроблено тільки з огляду на „личное категорически вираженеє желание о сем єдинственоє кандидата в первые єпископи области. ВПрессе. Архїєп. Діонісія“ (Вістник Прав. Митр. в Польщі, 1923, ч. 3—8). Що це „личное желание“ рішучо суперечить церковним канонам (прав. Апост. 14; I. Вєсел. соб. 13; Ангіох. соб. 13 і 21; Сардик. соб. I та II.), та до чого воно довело кінці церкви на Волині — бачимо всі. Та сама кінцуюся всім у вічі, що, доки йшла мова тільки про українця, богослужіння, то митрополія сяк-так укралінізувала український церковний рух, але зрадоуважала український церковний рух, як тільки ми по відповідала найвищим карам, як тільки ми зажадали для волинської єпархії окремого архієрея, котрий (гідно з тисячлітньою традицією) жив би на місці, — бо не вже торгувалося матеріальних інтересів інших церковних достоянників. (Продовження буде.)

Д-Р АРСЕНЬ РІЧИНСЬКИЙ.

Моя відповідь.

Св. Синодові Православної Церкви в Польщі.

Далі ставиться мені в вину скликування парохіальних зборів без відома настоятеля, — зокрема укладення зборів 20. III. 1927 р., коли вибрано у Володимирі Церковний Комітет. Мшу підкреслити, що протокол того зібрання переходується досі, і з нього видно, що головним питанням було тоді перевнесення настоятеля собору, архим. Полікарпа, якого парохія хотіла затримати надалі в Володимирі, та зберігти катедру надалі для української відраї. Для своєчасного поновлення широко розкинутої парохії про перебіг тої справи вибрано спеціальний комітет. Отже у чому саме мене тут обвинувачують? Чи підтримати співчуття на парохіальних зборах, хоч би зібраних без його відома, це злочин? Подібного ставиться мені в вину, що я будував тогочасну Повітову „Провіт“, вже два роки на церковній ґрунті в присутності представників сільських „Провітів“ улаштовував зібрання для обговорення церковних справ. Що це неправда, може ствердити навіть місцеві адміністрації, яка аж наїто пильнує, що би не порушувало на жалких зборах ніяк церковної справи з огляду на загострення місцевих відносин. Я козів би замість таких загальних і загальних закликів почути конкретні факти, які стали підставою такого важкого рішення, як анатема.

Ставиться мені в вину організація церковно-народних з'їздів у Луцьку, Володимирі й Бересті. Означу, як не раз засвідчили нам архим. Олексій, зловод св. Синоду, на з'їзді до Луцька митр. Діонісій разом з архим. Олексієм збиралися приїхати особисто. Але раптом за одну ніч темні сили виплинули так, що не тільки ніхто з митрополії не поїхав, але й взагалі з'їзд заборонено. Колиж він відбувся без єпископів, то — знов таки не з жал-

на те, щоб кооператив першого ступня приділювали частину зисків на сільсько-господарську працю Кружків „Сільського Господаря“, а Політові Союз Кооператив на працю філій „Сільського Господаря“.

5. Народа вважає вказаним, щоб всі українські краєві центральні та установи краєвого характеру застановилися над способом співпраці на сільсько-господарській діяльності в цілях поширення і поглиблення праці „Сільського Господаря“ і подали в цій справі відповідний план краєві. Заініціювання порозуміння доручається Ревізійному Союзові Українських Кооператив шляхом скликання окремої конференції в цій справі.

6. Краєве Товариство Господарське „Сільський Господар“ і кооператив поведуть на місцях рішучу акцію за опанування господарських агентів самоврядування по громадах і повітах.

7. Ревізійний Союз Українських Кооператив, як всенародне об'єднання хліборобських кооператив, що має за завдання також піднесення сільсько-господарської культури і будову сільсько-господарської кооперації, повинен на будуче у бюджет своїх видатків включити також видатки за всю працю „Сільського Господаря“, яка змагає до піднесення цієї культури і сільсько-господарської кооперації.

3 життя наших установ.

Загальні Збори „Червоної Калини“.

Недавно відбулися восьмі з черги значущі загальні збори видавничої кооперативи „Червона Калина“. Збори відкрив п. Т. Мартиниш, як заступник голови Надзвірної Ради — д-ра Степана Шухевича. Ствердивши вірне ві статуту проголошення і скликання зборів уділив голосу членів управи п. Петрові Постолюкові для виголошення звіту за минулий діловий рік. У своєму звіті зазначив референт, що в минулому діловому році видала „Червона Калина“ перший том споминок ген. Петрова, а далі Романа Купчинського „Курйаси доріженька“ і „Перед навалом“, Федора Дудка „Чортотрий“ і „Квіти і кров“, збірку документів і споминок п. н. „Берестейський Мир“, а крім того великий календар на 1929 р., який продався в 10 тисячах примірників. В цьому році заключено угоду з д-ром Ст. Шухевичем про друку його споминок, з п. Юрою Шереметьком про друку його повісті „Чета Крилатих“ і з проф. Б. Лепким про видання його „Історії України в оповіданнях“.

Далі референт привертнув увагу справі членства. В 1927 р. було 167 членів, в р. 1928 вже 280, а до дня загальних зборів 320 членів. Це є доказом, що кооператива тішаться серед загалу зростаючою з дня на день популярністю. Члени мають великі вигоди при закупні видань кооператива. Бо кожного року отримують даром календар, а всі інші видання за половини ціни і попри те полечили в сплату. У обговорюваному діловому році „Червона Калина“ має 6,341 зод. і 29 сот. чистого прибутку. Заснована в Золочеві книгарня узявши значну скількість капіталу кооператива. Спершу це книгарня підприємство йшло доволі важко, але тепер є надія на те, що книгарня піде далеко краще. Під кінець референт зазначив, що всі видавництва „Червоної Калини“ не підтримувала українська національна преса, поміщуючи про них прихильні замітки та огляди, за що належить їй признання, а крім того заохочувала кооператива все ширшу підтримку в наших фінансових установах, за що їм належить подяка.

Чистий зиск розділено таким чином що 341 зод. і 29 сот. приділено на всілякі громадські цілі (між іншим 100 зод. призначено на оселю для укр. робітників пера в Ягін), а решту приділено до резервного фонду. Протягом року виплатила кооператива понад 500 зод. на всілякі добродійні цілі (як викуп України, Городу „Пласт“, і т. п.).

Були це значущі річні звітові збори і наслідком того перебігів „Надзвірної Ради“ не було. Перевибори відбуваються що з року. Контрольна Комісія і відпоручник (інспектор) Ревізійного Союзу ствердили повний порядок у книговодства і всіх видавничих операціях. Зокрема інспектор Ревіз. Союзу ствердив у своєму письмовому звіті постійний розвиток кооператива та „поширення її агентів у границях, накреслених статуту і законом“.

По прийнятті звітів Управи і Контрольної Комісії збори закінчилися. Далі інформації подаємо, що до Надзвірної Ради належить тепер: д-р Степан Шухевич (голова), сен. М. Галуцький (заступник голови), антек. М. Терлецький, д-р Щуровський Волод. проф. Поліський Ю., Теодор Мартиниш і М. Матчак як члени. До управи входять: О. Наврошій, П. Постолюк і Л. Лепкий. Редактором видавництва є Л. Лепкий.

Б. міністр Чехович перед державним трибуналом.

Промова посла д-ра Лібермана.

Дня 27. червня на цілій роєправі був мін. справедливости Цар. Перший промовляв в імелі обвинувачів пос. Ліберман. Він м. і. сказав, що кілька днів після того, як запала ухвала поставити мін. Чеховича перед держ. трибунал, поспішили за це на сойм обвинувачення й обиди. Найскромніший поліцай у Польщі є під охороною влади й права, але німі уразливі тинники не алобулися на це, щоб стати в обороні поваги законодатної влади. На основі законів міністр відповідає за заг. напрямку політики, діяльність уряду, за заповідання вел. школи державі. Ці випадки тут виключені. Тут заходять останні ефемеральності, а саме, що міністр відповідає за порушення конституції або законів, з чого виходить, що в справі цій не рішають зовсім політ. моменти. Ми приходимо тут, щоб трибунал привернув увагу ображеного права. Перед вами стоять два питання: 1) чи правдою є, що в Польщі обов'язок закон, який накладає на міністра обов'язок ставитися про дозвіл зак. влади на видавання держ. грошей? 2) Чи п. міністр сповнив обов'язок. Сам обвинувачений не заперечує, що не пропонував видатків до затвердження соймові. Все таки каже, що він невинний та покликується, що в інших країнах міністри видають держ. гроші без дозволу парламенту. Сойм признає конечні видатки, але чому ж їх не пропонує парламенту для контролю? Марш. Пілсудський сказав, що соймові не пропонує додаткових кредитів, бо сойм був негідний. Не вільно стояти на такому становищі цьому, хто держить держ. владу в своїх руках. Постановлено вести офіційну на знищення законодатної влади, бо марш. Пілсудський є ворогом усього парламенту. Це одна з причин, чому не пропонує закона про дол. кредити. Друга причина це підписання дисп. фонду на 8 міль., які вжили на піддержку кандидатів В. Б. Чехович каже: Я невинний. Марш. Пілсудський каже: Вина є моя. Хто Чеховичеві замикав шлях до сойму? Марш. Пілсудський та прем. Бартель. Вони не мали права до того, щоб Чехович є винуватий, бо міністр скарбу в скарб. ділячці стоїть вище ніж прем'єр. Кожен принцип скарб. закону установляв його диктатуру, але мін. Чехович замикав це, що йому давав закон. Чехович борониться тим, чи він міг зробити щось супроти марш. Пілсудського, Марш. П. каже: Вина моя, я казав, я відповідалий. Чи держ. трибунал також стоїть на цьому становищі? Марш. П. занадто відмовка істор. людини, щоб міг зміститися в рамках цієї відповідальності. Його не буде судити держ. трибунал а 13 суддів. Суд щодо нього належить до міліонів, до всього народу, до буд. покоління, до історії. Водж. переступлення є в істор. діяльності марш. П. епізодом, подорожкою, заокругленням цього, що він є некоронований суверен у народі. Марш. П. як історична людина не є відповідальний перед трибуналом, так як не були відповідальні оба Наполеони. Чи з цього виходить, що такий незамаймість має втішатися міністр у його кабінеті, який зломив закон? Польща є на перехресній дорозі: воля одиниці, чи воля загалу. Не жадаємо політ. рішень, жадаємо лише, щоб він зайнявся за правом.

Описав промовляв Чехович оборонець д-р Пасхальський.

Він сказав, що хоч пос. Ліберман розвивав над собою соймовий прапор, то він таки не сквітують. Вдруге в житті виступити теж в обороні марш. Пілсудського, хоч не є до того уповажнений. Вперше було це, коли заступав сімю пов. през. Нарutowича. Пос. Ліберман звинувачував держ. трибунал боронити право і заклинав марш. Пілсудському праву, неконсеквенції. Коли справа мала тепер стати рішенням спору між соймом і марш. П., то процедура була дуже оригінальна, бо сойм має тут апаменитих оборонців, а марш. Пілсудський дуже слабкого, бо „найбільше соймову людину, на якій допустилися ритуального вбивства“. Тож хто буде боронити марш. П. і його напрямку? Я тягару оборони найбільшої людини в Польщі не приймаю. Тож коли пос. Ліберман уявляє собі, що може бути таким трибуналом, який рішав би в таких умовах, то він є слабкий правник. Нинішній день є останній, коли зачалася забавка в сойм. ліжмурки. Мін. Чехович обвинувачений в п'ятьох точках. Колиб стояти на ґрунті тих обвинувачень, як вони форм. аргументовані, то Чехович безсильний. Далі обор. Пасхальський на основі сойм. стенограмів старається докзати, що обвинувачення є фікцією та твердить, що політ. факти дали соймові причину зайняти таке становище, а саме боротьба ППС. проти проекту ББ. зміни конституції.

відгуки дня.

ДЯДЯ ВАНЯ.

Був я вчора на пєсі Чехова „Дядя Ваня“. Короткий зміст такий: На хуторі вліталася до купці ціла фамілія і один чужий — лікар. В там сивий професор з молоденькою жінкою і старим подагрю, є його дочка з першого подружжя — Соня, є „бідний кравець“ дядя Ваня і мати першої жінки професора. До них доскочив лікар-суєва, що любить винити і двоє офіціалістів, що теж не належать до „Відродження“.

В першій дії професор ще досить здоровий, лікар ще досить тверезий, дядя Ваня починає п'янитися в професорнісі, а Соня вже шість літ кохає лікаря.

В другій горизонт затемнюється. Професор уже лежить, лікар п'яний, дядя Ваня береється цілувати професоршу, Соня освідчається лікарю і намовляє його на один день вступити до „Відродження“, а професорша почуває симпатію до лікаря.

У третій дії все заплутується так, що мусить наступити трагедія. І справді: дядя Ваня страшенно тричі на крок до професора і... не влучає. Це найбільш ускладнює ситуацію, бо молода професорша була мала розв'язані руки. Соня переконується, що лікар її не любить і плаче коло самовара. Професорша пізнає вранті, що її чоловік болято старший від лікаря, а лікар констатує, що вона болято гарніша від Соні.

В четвертій дії дядя Ваня погоджується з професором. Подають собі руки і цілуються. Те саме робить лікар з професоршею, тільки ле при свідках. Потім професор з жінкою відімаються з міста, а лікар до себе, до дому.

На тім кінчиться пєса. Зі змісту виходить, що вона навіть досить весела.

Але не так воно є.

Яксь темна, гнітуха хмара бездихності і трагізму висить над головами дієвих осіб і не вступається вона до кінця пєси. Глядач надарено чекане розв'язки, вона не приходить, а діалі собі тільки непотрібно мучилися цілих чотири дії, себто три і пів години.

А ще як хто мав нагоду побачити виставку цієї пєси з такою обсягою як артистів театру Станіславського, той виходить з театру з важким наменем у грудях і носитиме його ще довго, заки не розмине під проміннями будня. Так, бо наші сирій галицькі будень, це соняшні дні у порівнянні з атмосферою „Дяді Вані“.

Застановлявся я над тим, які ми і хосам ріжні пенсією. Наш сум, наша туга, це чорна дощова хмара, що на мить закриває небо; і наш сум і туга, це непроглядна плахта слотант хмар. Не видно початку, ні нема надії на її кінець.

Уявляю собі, що якби так наприказав уродився нам український Чехов, то він написав би пєсу інакше.

В першій дії булоб ще таксамо. В другій вдав би лікарів так багато пини, бо українськи тільки з радости, або з роспуки, а ві одного з другого з лікарів ще не може бути. Дядя Ваня цілуєчи професоршу, дістав би по фізіономії і присяг би пімсту, а потім улипав би, або вприсав вприсав, а потім заприсав пімсту.

В третій дії дядя Ваня напевно застрів би професора, що публіка, про форма і лікар пріялиб з задоволенням, бо той старий, податковий корішоп лезе цілу забаву. Соня, переконались, що лікар її не любить, напевно згодилася би, бо не уявляю собі, щоб коло хутора не була якої глибокої катабани. Дядя Ваня збожеволів би, бо і в пєсі Чехова йому не болято до того браку.

Четверта дія відбулася би вже на хуторі лікаря. Лікар з молодію дружиною (дівка професорша) готувались на прийяття гостей. Вранті відімаються гості, десь тут і музика вилася і всі арау:

— Давай гопака!

І пішли аж курява на хуторі влітася.

Галактіон Чика.

Замах на франц. консула в Берліні.

На французького консула в Берліні Ніколаса невадлий револьверний замах пос. емігранта Маракова. Вона прийшла із своїм чоловіком і немовлятем. Чоловік сказав, що його жінка втратила ногу в авт. катастрофі та домагався підмоги на подорож. На відповіль консула, що повинен був звернутися до відп. аледи, Мараків вистріляв тричі з револьверу, але не влучив. Мараківу в її чоловіка арештували.

Льондон чи Швайцарія!

Полякаре потвердив, що Мекдональд уграв хотів би, аби конференція міністрів акора, справі в справі плану Юнга відбулася в Лондоні, а не в рїшучо за цим, щоб конференція відіслала у невто. країні, найкраще в Швайцарії.

ріг на риболовство. Коли ми вернулися, один з наших був убитий. Вони викупалися з його крові. „Аве Марія“, спас нас від великого зла. Десять наших людей на побережжі. Вони стережуть наших кораблів. В 1362 році, Сторонники Колумба твердять, що цей напис на камені підроблений.

2-3

Повніський театр зміявся широко і часто. Але часто цей сміх нагадував потребу сміятися з чогонебудь, на сцені від розсміяного з'являвся обличчя артиста. Незриваний у жидівських типах і Повніський, а Круконський виробив собі також своєрідний, улюблений жанр на жидівських репертуарі. Одна частина аудиторії з лависів захоплена Ордіаніною, думає інтелігентною та оригінально артисткою, не зв'язуючи на її діяно-привір спазматичні вигукі. Та в сів програм бракувало ори-

M. P.

2324 1-1

Присилайте передплату.